

06. Algemeen Vernietigings Corps

dit tekst is om de globe naar rechts te duwen

Introductie

Er zijn een paar redenen om dit verhaal te schrijven.

Ten eerste, het voorval hoe ik van het bestaan van deze ANIEM plaquette in 1971 hoorde. Namelijk in 1971 kregen mijn ouders, 6 jaar na de visum aanvraag voor Nederland, een grote envelop van de Nederlandse Ambassade met als inhoud niet de langverwachte visa voor de gehele familie, maar slechts een heel denigrerend briefje. Zo waren er zinnen in zoals: *Jullie soort mensen passen niet in de Nederlandse samenleving omdat jullie familie geen enkele band heeft met Nederland.*

De reactie van mijn vader was dan ook: *zijn daarom zoveel familieleden voor Koningin en Vaderland in Jappenkampen beland, zoals bijvoorbeeld mijn vader, (Volksraadslid Hok Hoei Kan, H.H. Kan) en is nota bene mijn broer gestorven?* Hij staat vermeld op de plaquette in het hoofdkantoor van de ANIEM in Amsterdam en wij waren bij de officiële onthulling van deze plaquette.

Een andere reden dat ik dit verhaal moest schrijven was een artikel in het NRC waarin werd verkondigd dat er geen verzet in Nederlands Indië had plaatsgevonden omdat alle Nederlanders waren geïnterneerd in kampen tijdens de Japanse bezetting. In een ingezonden brief werd aangehaald dat er verzet was in Nieuw Guinea door Nederlandse soldaten. Blijkbaar is het in Nederland niet bekend dat de meeste Chinezen buiten het kamp konden blijven en hun verzet of sabotage activiteiten konden voortzetten zoals mijn oom (Dary) Kan Hay Liong.

Algemeen Vernietigings Corps

Deze drie foto's, zijn genomen tijdens de officiële onthulling rond 1956 van een plaquette ter nagedachtenis van de gevallen ANIEM medewerkers in Nederlands Indië. Deze plaquette was geïnstalleerd in het hoofdkantoor van de ANIEM (Algemeen Nederlandsch Indische Electriciteits Maatschappij) aan de Keizersgracht 369 (vh. 515) te Amsterdam.

De foto links laat het ANIEM gebouw zien tijdens de onthulling van de plaquette.

Met deze foto's met bijbehorend verhaal wil ik een poging wagen om een historisch gegeven aan de vergetelheid te ontrukken.

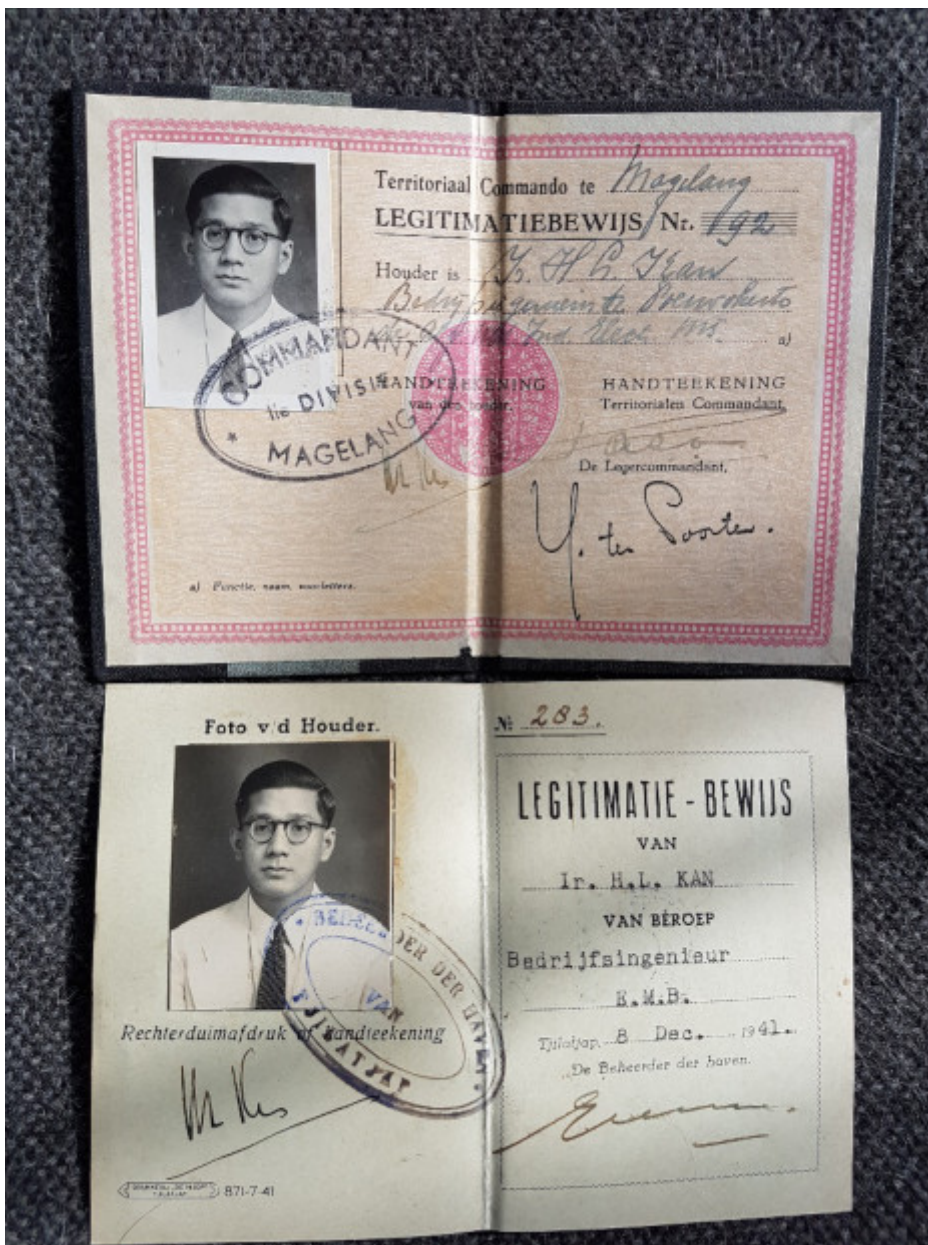
De naam Algemeen Vernietigings Corps hoorden we van een medewerker van de Stichting Gevallenen 2e Wereld Oorlog toen we hem de lijst met namen, vermeld op de plaquette doorstuurden.

Hij herkende enkele namen als zijnde leden van het Algemeen Vernietigings Corps. Later kwam deze naam van Algemeen Vernietigings Corps ook terug in het relaas van neef Tan Eng Swie, opgenomen in het kader van het project Stichting Mondelinge Geschiedenis van Indonesie (KITLV).

Volgens Tan Eng Swie werden bij alle grote bedrijven in Nederlands Indië de technici geronseld om deel te nemen aan zo'n Algemeen Vernietigings Corps. Het was hun taak om tijdens de Japanse inval achter het terugtrekkend KNIL leger de infrastructuur te vernietigen. Zo moest de vader van Tan Eng Swie bruggen opblazen en mijn oom Kan Hay Liong, die Elektrotechnisch Ingenieur was, de elektriciteitscentrales onklaar maken. Er werd door de Nederlands - Indische regering aan deze Algemeen Vernietigings Corpsen geen ruchtbaarheid gegeven, omdat dit zou impliceren dat ze ervan uitgingen dat de oorlog was verloren. Ook na de Japanse capitulatie in 1945 werd hierover niet gerept, daarom raakte dit historisch gegeven totaal in de vergetelheid.

Zo is het ook niet bekend dat Chinees Indische burgers in het verzet zaten. Aanvankelijk kon mijn oom als Chinees nog uit de gevangenis blijven, en zijn sabotage activiteiten voortzetten.

Als bewijs zijn hier zijn I.D. tijdens de Japanse bezetting:

Maar door verraad werd hij in 1944 opgepakt. In gevangenschap weigerde hij mee te werken met de Japanners zoals het repareren van een droogdok en het oplazen van de haven van Balikpapan toen de geallieerden deze zouden heroveren. Daarom werd hij extra slecht behandeld en in isolement gevangen gehouden. Daarbij werd ook nog door de Indonesische kampbewakers steentjes, zand en bamboesplinters in zijn rijst gedaan. Terug naar de foto's van de plaquette op dit moment is het onbekend waar de plaquette zich nu bevindt. Zoektochten hiernaar liepen alle dood omdat het hoofdkantoor van de ANIEM tegenwoordig is omgebouwd tot een appartementen complex.

Nawoord

Het is een heel vreemde zaak dat een plaquette met namen van de gevallen tijdens WO II zo maar kan verdwijnen. We hebben geprobeerd bij het appartementencomplex binnen te kijken of er nog iets van de plaquette aanwezig zou zijn. We kregen alleen een boze reactie van de een bewoner dat we zo brutaal waren om zo maar aan te bellen. Bij het stadsarchief en stadsmuseum van Amsterdam konden ze ons ook niet verder helpen.

Bij het architectenbureau dat de verbouwing toentertijd realiseerde (Schulze en van Dijk), kon men zich niets herinneren van een plaquette laat staan waar die gebleven zou zijn. Conclusie deze foto's zijn waarschijnlijk het enige bewijs dat er ooit een plaquette in het hoofdkantoor van de ANIEM heeft gehangen.

Sioe Yao Kan, 8 augustus 2017

N.B.:

Dit artikel is eerder in verkorte versie gepubliceerd als Foto met Verhaal nr. 11 op www.CIHC.nl

Aanvulling: maart 2022